

Správa o činnosti inovačného hubu a regulačného sandboxu Národnej banky Slovenska

2022

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska

Elektronická verzia

[www.nbs.sk/publikacie/
vyrocna-sprava-ih](http://www.nbs.sk/publikacie/vyroczna-sprava-ih)

Kontakt

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1 813 25 Bratislava
info@nbs.sk

Text neprešiel jazykovou úpravou.

Reprodukovanie na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené s uvedením zdroja.

ISSN 2644-7169 (ELEKTRONICKÁ VERZIA)

Obsah

Rok v čísloch	4
Úvod	4
1 Fungovanie hubu	5
2 Fungovanie sandboxu	7
2.1 Využitie sandboxu	7
2.2 Prípád riešený v rámci sandboxu	8
3 Ďalšie aktivity NBS v oblasti inovácií	9
3.1 Domáce aktivity	9
3.2 Zahraničné aktivity	10
Záver	11
Príloha	
Spôsob riešenia prípadov v hube	12
Zoznam grafov	
Graf 1 Predmet podnetov riešených v hube	6
Graf 2 Počet podnetov od januára 2020 po marec 2023	12

Rok v číslach

15
prípado
v inovačnom
hube

33 %
zahraničné
subjekty

1
prípado
v regulačnom
sandboxe

Úvod

Národná banka Slovenska (ďalej len „NBS“) každoročne zverejňuje správu o činnosti inovačného hubu NBS (ďalej len „správa“). Toto v poradí už štvrté vydanie správy sa však zásadne líši v tom, že sa netýka iba činnosti inovačného hubu (ďalej len „hub“, ale aj prvého roku fungovania nového nástroja na podporu inovácií - regulačného sandboxu (ďalej len „sandbox“).

Obidva nástroje ponúkajú záujemcom možnosť diskutovať s expertmi NBS ohľadom otázok aplikácie regulácie vo vzťahu k finančným inováciám, čo by malo napomôcť k zmierneniu právnej neistoty a jednoduchšej implementácii inovácii na slovenskom trhu. Konzultácie v hube sú spravidla jednorazové a týkajú sa vybraných konkrétnych otázok. V rámci sandboxu sú konzultácie dlhodobejšie a venujú sa širšiemu okruhu tém, čo by malo účastníkovi umožniť nastaviť svoju finančnú inováciu v súlade s príslušnými právnymi predpismi a následne ju aj prakticky otestovať na reálnych klientoch. Rovnako ako v zahraničí, pre väčšinu záujemcov sú postačujúce konzultácie v rámci hubu, a preto aj počet prípadov v hube výrazne prevyšuje počet účastníkov v sandboxe. Vďaka tomu, že NBS od roku 2022 prevádzkuje ako hub, tak aj sandbox, môže každý záujemca, ktorý spĺňa požiadavky, využiť ten nástroj, ktorý je pre jeho potreby vhodnejší. Obidva nástroje však neprinášajú benefity iba subjektom, ktoré ich využívajú, ale aj NBS. Experti NBS sú vďaka hubu a sandboxu v bezprostrednom kontakte s konkrétnymi finančnými inováciami, čo im umožňuje odborne rásť a prehĺbovať svoje znalosti v riešených oblastiach.

Vo vzťahu k hubu sumarizuje táto správa štvrtý rok fungovania. Z dôvodu spojenia so správou o činnosti sandboxu bolo potrebné skrátiť analyzované obdobie. Text o hube sa preto vzťahuje na obdobie od 1. marca 2022 do 31. januára 2023. V tomto období bolo v rámci hubu riešených 15 podnetov. Veľký záujem bol rovnako, ako v minulých rokoch, najmä o témy súvisiace s kryptoaktívami. Ďalšími riešenými témami boli platobné služby, crowdfunding a prevencia pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (ďalej len „AML“).

NBS spustila sandbox 1. januára 2022. Za prvý rok fungovania je v sandboxe riešený jeden prípad s dvoma účastníkmi. Prvým účastníkom je začínajúci slovenský FinTech, ktorý má ambíciu digitalizovať proces žiadosti o hypotéku. Tento účastník je zapísaný v príslušnom registri ako podriadený finančný agent. Druhým účastníkom je samostatný finančný agent, ktorého účasť bola nevyhnutná, vzhľadom na právne postavenie podriadeného finančného agenta. Počas uplynulého kalendárneho roka zostal prípad v rámci prípravnej fázy sandboxu. Po doriešení otvorených regulačno-právnych a technických otázok by účastníci mali v ďalšom období vstúpiť do fázy testovania.

1 Fungovanie hubu

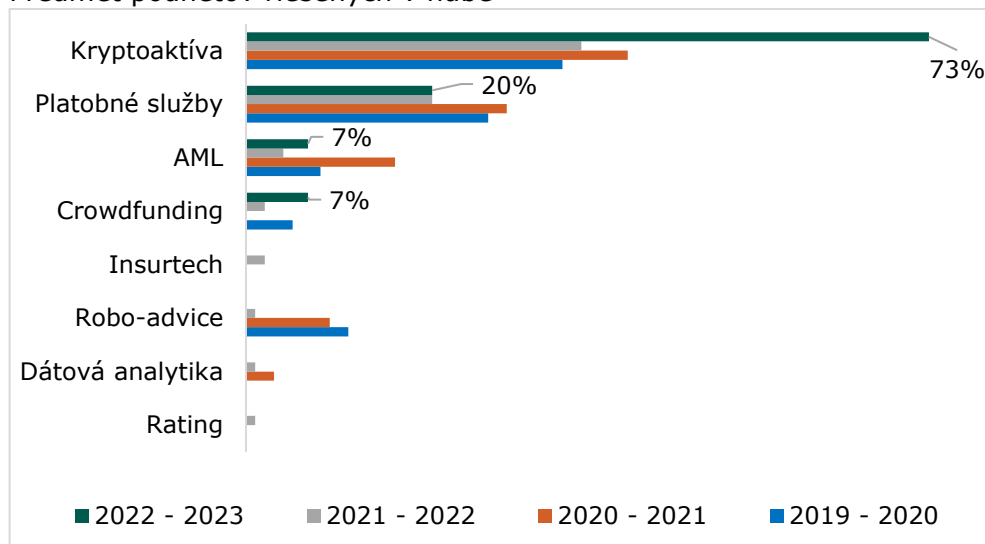
Počas štvrtého roku fungovania hubu bolo dokopy riešených 15 podnetov. Ide o mierny pokles oproti predchádzajúcemu roku (16). Za týmto poklesom možno hľadať najmä skrátenie posudzovaného obdobia o jeden mesiac, a to z dôvodu spojenia Správy o fungovaní hubu so správou o fungovaní sandboxu. Ďalším dôvodom poklesu môže byť skutočnosť, že finančné produkty a služby, ktoré boli ešte pred pár rokmi považované za inovatívne, sú v súčasnosti už relatívne bežné a preto nevyvolávajú toľko otázok.

Počet prípadov úzko súvisí aj s vývojom na strane regulácie. To sa prejavilo aj tento rok, keď do hubu začali prichádzať prvé otázky týkajúce sa pripravovanej európskej regulácie kryptoaktív (MiCA). Dá sa predpokladať, že s postupnou implementáciou nových regulácií budú do hubu prichádzať podnety zamerané práve na oblasti, ktorých sa dotýka nová právna úprava, ako napr. využívanie technológie distribuovaných záznamov (DLT) na kapitálovom trhu, či digitálna prevádzková odolnosť finančných inštitúcií.

Riešené podnety boli pomerne rozmanité, pričom v niektorých prípadoch zasahovali do viacerých oblastí. Počas štvrtého roka fungovania výrazne dominovali prípady týkajúce sa oblasti kryptoaktív, ktoré tvorili vyše 73 % zo všetkých podnetov. Ďalšími riešenými oblasťami boli crowdfunding, platobné služby a AML.

Graf 1

Predmet podnetov riešených v hube*

* podnety zasahujúce do viacerých oblastí sú zarátané v každej oblasti, ktorej sa týkajú

V oblasti kryptoaktív prevládali otázky ohľadom príslušnej právnej úpravy a potrebných povolení ...

Regulácia kryptoaktív v súčasnosti v rámci EÚ ešte nie je harmonizovaná a preto mnohé, najmä zahraničné subjekty nevedia, akým spôsobom môžu na Slovensku legálne podnikat'. Diskusie v rámci hubu sa preto často týkali základných povinností poskytovateľov služieb kryptoaktív vyplývajúcich zo súčasnej právnej úpravy.

... avšak začali prichádzať aj otázky ohľadom pripravovanej európskej regulácie (MiCA).

Povedomie o prichádzajúcej regulácii postupne rastie a tak boli tento rok v rámci hubu riešené aj otázky dopadu MiCA na konkrétne činnosti. A to napriek tomu, že táto regulácia ešte nebola oficiálne zverejnená v Úradnom vestníku EÚ. Poskytovatelia služieb kryptoaktív budú potrebovať primeraný čas na zosúladenie svojej činnosti s novou právnou úpravou, a preto je pre nich užitočné vedieť vopred, na čo sa majú pripraviť.

Okrem otázok ohľadom príslušnej právnej úpravy boli riešené aj komplexnejšie prípady ...

Prípady diskutované počas uplynulého roka v rámci hubu sa týkali aj regulačných aspektov verejnej ponuky kryptoaktív, prostredníctvom tzv. ICO. Ďalší záujemca sa na NBS obrátil s otázkami týkajúcimi sa možnosti tokenizovať akcie či obchodné podiely.

... ktoré sa netýkali iba oblasti kryptoaktív.

Z oblasti crowdfundingu a kolektívneho investovania bol v rámci hubu riešený dopyt zahraničnej spoločnosti ohľadom možnosti zhromažďovať finančné prostriedky od širokej verejnosti prostredníctvom zmluvy o tichom spoločenstve. Ďalšou významnou oblasťou boli prípady z oblasti platobných služieb. Jeden zahraničný FinTech riešil s expertmi NBS otázky týkajúce sa právnych aspektov možnosti poskytovať na Slovensku tzv. „buy now, pay later“ služby pre podnikateľov. Slovenský subjekt, ktorý uvažuje o získaní povolenia pre inštitúciu elektronických peňazí sa zaujímal o to, či by sa následne mohol stať priamym účastníkom platobného systému TARGET2-SK a SIPS.

... viaceré podnety prišli od zahraničných subjektov.

NBS prijíma a odpovedá na otázky nielen v slovenčine, ale aj v anglickom jazyku, čo dáva možnosť využiť služby hubu aj zahraničným subjektom. Tieto subjekty sa vďaka hubu dostanú k užitočným informáciám ohľadom regulačných aspektov svojho podnikania, čo im následne môže zjednodušiť vstup na slovenský trh. To, že o túto možnosť je záujem potvrdzuje aj skutočnosť, že až tretina podnetov riešených počas štvrtého roku fungovania hubu prišla od zahraničných subjektov.

2 Fungovanie sandboxu

2.1 Využitie sandboxu

Po zrealizovaní verejnej konzultácie a sfinalizovaní dizajnu v súlade s „best practices“ zahraničných orgánov dohľadu, bol sandbox oficiálne spustený k 1.1.2022. V súčasnosti má tak za sebou prvý rok fungovania.

Aj keď sú ciele hubu a sandboxu podobné, ide o odlišné nástroje s rôznym využitím. Konzultácie v rámci hubu sú väčšinou jednorazové a zamerané iba na vybrané konkrétne otázky. Naopak v rámci sandboxu sú konzultácie dlhodobejšie a zamerané na komplexné nastavenie finančnej inovácie v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Po doriešení regulačných aspektov je v rámci sandboxu finančná inovácia prakticky otestovaná na reálnych klientoch.

Tieto rozdiely medzi hubom a sandboxom sa prejavujú aj v časovej náročnosti prípadov, ktoré sú prostredníctvom týchto nástrojov riešené. Kým bežný podnet v rámci hubu je spravidla vybavený v priebehu zopár dní, maximálne týždňov, účasť v sandboxe trvá mesiace. S tým súvisia aj odlišné personálne nároky, ako na NBS tak aj na účastníka, ktoré sú v sandboxe prirodzene vyššie.

Z týchto dôvodov sa líšia aj kritéria pre využitie oboch nástrojov. Podnet do hubu môže zaslať ktokoľvek a ak ide o relevantnú otázku týkajúcu sa regulačných aspektov finančných inovácií dostane od NBS odpoveď. Vstup do sandboxu je náročnejší. Záujemca musí podať prihlášku, v ktorej preukáže, že spadá do niektorej z kategórii subjektov oprávnených stať sa účastníkom regulačného sandboxu a zároveň spĺňa kritériá na vstup do sandboxu. Prihlášku posudzuje špecializovaný interný orgán v rámci NBS - Výbor pre regulačný sandbox (ďalej len „Výbor“), ktorý rozhodne o prijatí alebo neprijatí záujemcu do sandboxu.

Rovnako ako v zahraničí aj na Slovensku sú pre väčšinu záujemcov dostatočné konzultácie v rámci hubu, a preto aj počet prípadov v hube výrazne prevyšuje počet účastníkov v sandboxe. Kým v hube bolo za uplynulý rok riešených 15 podnetov, v rámci sandboxu išlo o jeden prípad.

2.2 Prípad riešený v rámci sandboxu

Počas roka 2022 prišla do sandboxu jedna prihláška. Záujemcom bol začínajúci slovenský FinTech, ktorý je zaregistrovaný ako podriadený finančný agent spolupracujúci s etablovaným samostatným finančným agentom. Ich cieľom je digitalizovať proces žiadosti o hypotéku. Obidvaja záujemcovia boli do sandboxu prijatí spoločne a oficiálne sa tak stali prvými účastníkmi. Informácie o účastníkoch v sandboxe sú v súlade [Pravidlami fungovania regulačného sandboxu](#) zverejňované na webe NBS až v čase začatia fázy testovania. Vzhľadom na to, že riešený prípad v priebehu roka 2022 nevstúpil do fázy testovania, sú v texte nižšie uvedené iba všeobecnejšie informácie, bez uvedenia konkrétnej identifikácie účastníkov.

V máji 2022 bola do sandboxu doručená vyplnená prihláška. V rámci fázy posudzovania žiadosti sa uskutočnilo spoločné stretnutie, ako aj ďalšia komunikácia, ktorej cieľom bolo bližšie objasniť informácie uvedené v prihláške, aby bolo možné posúdiť, či záujemcovia spĺňajú kritéria na vstup do sandboxu. Výbor po posúdení na základe [Metodiky na posudzovanie kritérií na vstup do regulačného sandboxu](#) dospel k záveru, že záujemcovia spĺňajú všetky podmienky, a v júli 2022 vstúpili do sandboxu prví dvaja účastníci.

Prípravná fáza prebieha formou konzultácií s expertmi NBS, ktoré majú napomôcť účastníkovi nastaviť finančnú inováciu v súlade s príslušnou reguláciou. S účastníkmi sa počas prípravnej fázy uskutočnili viaceré konzultácie, ktoré mali formu osobných stretnutí, ako aj písomnej komunikácie.

Z dôvodu doriešenia niektorých otvorených otázok ohľadom vzájomnej spolupráce oboch účastníkov, ktoré boli identifikované počas prípravnej fázy, nepodarilo sa im ukončiť túto fázu v základnej lehote 6 mesiacov. Na ich žiadosť Výbor rozhodol o jej predĺžení o ďalších 6 mesiacov. Počas tejto doby by účastníci mali doriešiť regulačno-právne otázky nastavenia finančnej inovácie

a predložiť NBS návrh plánu testovania, aby po jeho schválení mohli pristúpiť k otestovaniu svojej finančnej inovácie na skutočných klientoch.

3 Ďalšie aktivity NBS v oblasti inovácií

3.1 Domáce aktivity

V septembri 2022 sa konal ďalší ročník inovačnej konferencie Finweek. NBS bola jedným z hlavných partnerov tohto podujatia, ktoré sa venovalo témam, ako sú regulácia kryptoaktív, digitálne meny centrálnych bánk, InsurTech, platobné služby, FinTech, či zvyšovanie finančnej gramotnosti. Viacerí zástupcovia NBS vystúpili v rámci panelových diskusií týkajúcich sa vyššie uvedených tém.

V októbri 2022 zorganizovala NBS pre odbornú verejnosť druhý ročník podujatia „Slovenský finančný trh a inovácie 2022“, ktoré bolo zamerané na dve hlavné témy – pripravovaná európska regulácia kryptoaktív (MiCA) a digitálna identita. Na podujatí odzneli prezentácie zástupcov Slovenska a Estónska, ktoré boli doplnené o panelové diskusie, v rámci ktorých predstavitelia štátu diskutovali so zástupcami trhu. Pre širokú verejnosť zverejňovala NBS pravidelne články, ktoré sa snažili priblížiť témy súvisiace s kryptoaktívami bežným spotrebiteľom v rámci tzv. [Kryptoškoly](#).

NBS sa počas uplynulého roku aktívne zúčastňovala aj na stretnutiach organizovaných spolupracujúcimi FinTech asociáciami na aktuálne inovačné témy. V novembri 2022 vystúpil zástupca NBS na podujatí Future of Finance, ktoré zorganizovala CFA Society Slovakia. Všetky tieto stretnutia boli zároveň dobrým priestorom aj pre neformálne diskusie a vzájomné spoznávanie sa členov slovenského FinTech ekosystému.

Pri podpore rozvoja inovácií je kľúčové vedieť, aké finančné inovácie sa na slovenskom trhu reálne využívajú a o akých inováciách uvažujú finančné inštitúcie do budúcnosti. Tieto otázky zodpovedal Prieskum inovácií v dohliadaných subjektoch (ďalej len „prieskum“), ktorý NBS uskutočnila koncom roka 2022. Do prieskumu sa zapojilo 89 dohliadaných subjektov. Výsledky prieskumu zverejní NBS v blízkej budúcnosti na svojom webovom sídle.

Jednou z najvýraznejších finančných inovácií posledných rokov sú kryptoaktíva. Vzhľadom na to, že na základe pripravovanej európskej regulácie kryptoaktív (MiCA) sa NBS pravdepodobne stane orgánom dohľadu pre túto oblasť, začína sa NBS pripravovať na nové úlohy vyplývajúce z MiCA. NBS sa v spolupráci s Ministerstvom financií SR (ďalej len „MF“) v priebehu roku 2022

aktívne zapájala do legislatívneho procesu k MiCA. Okrem toho, NBS aktívne monitoruje vývoj trhu s kryptoaktívami a to aj pomocou dotazníkov a diskusií s poskytovateľmi služieb kryptoaktív. NBS zároveň otvorene komunikuje informácie o MiCA a jej dopadoch poskytovateľom služieb kryptoaktív, čo by im malo napomôcť lepšie sa pripraviť na novú právnu úpravu.

NBS sa venuje aj zlepšovaniu inováčnej infraštruktúry Slovenska, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre rozvoj finančných inovácií. V tejto súvislosti sa NBS v spolupráci s MF podieľala na príprave [Akčného plánu digitálnej transformácie na roky 2023 - 2026](#), ktorý zastrešuje Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Z tém týkajúcich sa inováčnej infraštruktúry, sa NBS v uplynulom roku zamerala na oblasť digitálnej identity, ktorá má potenciál výrazne prispieť k digitalizácii slovenského finančného sektora.

3.2 Zahraničné aktivity

NBS aj počas uplynulého roka spolupracovala so zahraničnými orgánmi dohľadu prostredníctvom [Európskeho fóra sprostredkovateľov inovácií](#) (ďalej len „EFIF“), ktoré združuje európske inováčné huby a regulačné sandboxy. K hlavným témam, ktoré sa riešia v rámci EFIF patria skúsenosti jednotlivých orgánov dohľadu s prevádzkou inováčných hubov a regulačných sandboxov, pripravované európske regulácie finančného trhu, ako aj praktické príklady reálne fungujúcich finančných inovácií, ktoré prezentujú zástupcovia konkrétnych firiem. Inovácie diskutované v rámci EFIF sa týkajú širokého spektra oblastí, ako sú napr. kryptoaktíva, RegTech či umelá inteligencia.

Zástupcovia NBS v apríli 2022 vystúpili na českej konferencii [FinTech Roadmap 2022](#), ktorá sa venovala témam ako je rozvoj FinTech ekosystému, budúcnosť platobných služieb či kryptoaktíva. Táto konferencia bola zároveň vhodnou príležitosťou bližšie spoznať české FinTech prostredie. Koordinátori sandboxu absolvovali koncom roka 2022 online stretnutie so zástupcami českého Ministerstva financií. Témou diskusie boli skúsenosti NBS so spustením a prevádzkovaním sandboxu.

NBS sa v roku 2022 zapojila do vzdelávacieho programu Európskej komisie [EU Supervisory Digital Finance Academy](#), ktorého cieľom je zlepšovať znalosti zamestnancov orgánov dohľadu v oblasti finančných inovácií. Do tohto programu sú zapojené aj mnohé zahraničné orgány dohľadu, čo vytvára ideálny priestor pre zdieľanie skúseností a budovanie kontaktov medzi expertami v rámci EÚ.

Záver

Rok 2022 bol prvým rokom, kedy NBS prevádzkovala hub aj sandbox. Jednotliví záujemcovia majú možnosť využiť obidva nástroje na podporu inovácií a vďaka tomu získať optimálnu formu pomoci. V rámci hubu bol rovnako, ako minulé roky najväčší záujem o témy súvisiace s kryptoaktívami. Jednotliví záujemcovia sa tento rok začali cielene pýtať aj na pripravovanú európsku reguláciu kryptoaktív (MiCA), ktorej legislatívny proces sa blíži ku koncu a čoskoro by mala byť oficiálne zverejnená. Predmetná regulácia vo forme nariadenia sa začne uplatňovať zrejme v roku 2024, ale vzhľadom na to, že pôjde o zásadnú zmenu právnej úpravy, začínajú sa na ňu poskytovatelia služieb kryptoaktív vopred pripravovať. V rámci prvého roku fungovania sandboxu bol riešený jeden prípad s dvoma účastníkmi, ktorých cieľom bolo digitalizovať proces žiadania o hypotéku. Účastníci počas tohto obdobia zotrvali v prípravnej fáze a tak zatiaľ nepristúpili k praktickému testovaniu na klientoch.

Okrem prevádzky hubu a sandboxu sa NBS počas uplynulého roku venovala aj ďalším aktivitám na podporu finančných inovácií a to na Slovensku aj v zahraničí. Išlo najmä o stretnutia organizované FinTech asociáciami, slovenské a medzinárodné konferencie, ako aj spolupráca so zahraničnými orgánmi dohľadu.

Rýchly vývoj v oblasti finančných inovácií od NBS vyžaduje, aby aktívne reagovala na požiadavky trhu a trendy v zahraničí. Konkrétnym príkladom proaktívneho a otvoreného prístupu NBS bolo spustenie sandboxu. Podpora rozvoja finančných inovácií však nie je úlohou, ktorú by bolo možné považovať za dokončenú, ale ide o dlhodobú prioritu NBS. Z tohto dôvodu bude NBS aj do budúcnosti hľadať ďalšie spôsoby, ako prispieť k rozvoju využívania finančných inovácií na slovenskom trhu.

Príloha

Spôsob riešenia prípadov v hube

Počas štvrtého roku fungovania hubu boli podnety riešené prevažne písomnou formou a v prípade potreby doplnené o on-line stretnutia. Tento rok výrazne dominovali podnety z oblasti kryptoaktív nasledované platobnými službami, crowdfundingom a AML problematikou, pričom niektoré podnety zasahovali do viacerých oblastí naraz a vyžadovali tak pohľady expertov NBS z rôznych oblastí.

Internej koordinácii expertov NBS napomáhajú pravidelné stretnutia prostredníctvom tzv. Finrady. V rámci tejto platformy dochádza k zdieľaniu informácií súvisiacich s finančnými inováciami z rôznych sektorov. Ide predovšetkým o informácie zo zasadnutí pracovných skupín európskych orgánov dohľadu (EBA, ESMA a EIOPA), ale aj aktuálny vývoj v oblastiach, ako FinTech, RegTech či InsurTech na Slovensku a v zahraničí.

Počas štvrtého roku fungovania hubu bolo vybavených spolu 15 rôznych podnetov. Z tohto 5 podnetov bolo zaslaných zahraničnými subjektami a 10 slovenskými. Časové rozloženie podnetov v priebehu uplynulého roka zachytáva graf 2.

Graf 2

Počet podnetov od januára 2020 po marec 2023

